

Seminar

Acquis-ul Uniunii Europene in domeniul Dreptului colectiv al Muncii

Petra Baier, Alexandra Hoerder, Angela Schneider-Bodien, Prof.
Dr. Hans Hermann Wohlgemuth

Acquis-ul UE in domeniul Dreptului colectiv al Muncii

- A. Dialogul social european
- B. Comitetul european al indreprinderii
- C. Reglementari de drept european privind dreptul national colectiv al muncii
- D. Participarea lucratorilor la Societatea Europeana pe Actiuni

A. Dialogul Social European

- I. Baze juridice
- II. Forme ale dialogului social
- III. Legiferare europeana prin dialog social

A. Dialog social european Baze juridice

- **Drept comunitar primar**
 - Carta comunitara a drepturilor sociale fundamentale/Constitutia Europeana
 - Art. 136 TCE: Promovarea dialogului social
 - Art. 137 TCE: Competenta de reglementare a UE, in special la informarea si consultarea lucratorilor, cu exceptia remuneratiei muncii, dreptului de asociere si celui privind conflictele colective de munca (par. 5)
 - Art. 138 TCE: Consultarea partenerilor sociali
 - Art. 139 TCE: Dialog social
- **Drept comunitar secundar**
 - Reglementari
 - Directive, in special in domeniul participarii lucratorilor

A. Dialogul social european Formele dialogului social

- Dialog social tripartit in cadrul summit-urilor sociale si a comisiilor consultative
- Consultari periodice ale partenerilor sociali de catre Comisie
- Asa num. discutii Val-Duchesse privind elaborarea avizelor fara obligativitate juridica
- Art. 139 TCE: Legiferare socio - politica europeana prin dialog social
- Dialog social purtat independent si autonom (Declaratia de la Laeken, 2001)

A. Dialogul social european
Legiferare europeana prin dialog social

- Recunoastere institutionala a dialogului social
- Baza juridica: art. 139 TCE (inainte: Protocolul privind politica sociala ca anexa la Tratatul de la Maastricht 1992)
- Intarirea rolului partenerilor sociali este conforma cu principiul de subsidiaritate
- Apropiere mai mare de realitate si o mai mare acceptabilitate a procesului european de legiferare, printr-o implicare mai puternica a partenerilor sociali

A. Dialogul social european

Legiferare europeana prin dialog social

- Derularea procedurii
 - Consultarea partenerilor sociali de catre Comisie privind initiativele socio-politice (art. 138 alin. 2 si 3)
 - Avizul sau recomandarea partenerilor sociali privind initiativele fata de Comisie (art. 138 alin. 3) sau
 - Declaratia partenerilor sociali de a lua initiativa si de a negocia un acord potrivit art. 139 (art. 138 alin. 4)
 - Durata procedurii maxim 9 luni, partenerii sociali si Comisia pot decide de comun acord o prelungire (art. 138 alin. 4)

A. Dialogul social european
Legiferare europeana prin dialog social

- Continuare: derularea procedurii
- Dialogul social poate duce la stabilirea relatiilor contractuale, incl. la incheierea de acorduri, in masura in care partenerii sociali doresc aceasta (art. 139 alin. 1)
- Acordul incheiat de partenerii sociali in decursul a 9 luni devine baza pentru legiferare
- Daca nu se ajunge la un acord al partenerilor sociali in decursul a 9 luni, Comisia primeste din nou competenta totala de legiferare

A. Dialogul social european

Legiferare europeana prin dialog social

- **Parti contractante ale dialogului social**
- Asocieri europene generale sau de bransa intre partenerii sociali
- Criteriu decisiv : reprezentativitatea asociatiilor
- Actori principali ai partenerilor sociali europeni (UNICE, CEEP si CSE - Confederatia sindicatelor europeene; litigiu: UEAPME)

A. Dialogul social european
Legiferare europeana prin dialog social

- Implementarea si aplicarea acordurilor dintre partenerii sociali
- Prin directive propuse de Comisie, prin decizia Consiliului (de ex. Concediu parental 96/34/CE, jumatarea de norma 97/81/CE, contract de munca pe durata determinata 99/70/CE)
- Conform procedurii si obiceiurilor partenerilor sociali si a statelor membre (de ex. acordul cadru liber privind telemunca 2002, Acordul cadru liber privind stresul la locul de munca 2004)

B. Comitetul european al indreprinderii (CEI)

- I. Baza juridica
- II. Definirea conceptelor
- III. Cai de aplicare

B. Comitetul european al indreptinderii Baza juridica

- Directiva consiliului privind implicarea unui Comitet european al intreprinderii sau crearea unei proceduri pentru informarea si consultarea lucratorilor din societati si grupari de societati la nivel comunitar 94/45/CE din 22.9.1994
 - Domeniu de aplicabilitate: UE-25 si Spatiul economic european (Islanda, Lichtenstein, Norvegia)
 - Obiectiv: Sporirea dreptului la informarea si consultarea lucratorilor din societati si grupari de societati la nivel comunitar
 - Consultarea partenerilor sociali in vederea revizuirii Directivei, 19.4.2004

B. Comitetul european al indreptinderii Definirea conceptelor

- Societate: orice unitate ce desfasoara o activitate economica, indiferent de forma juridica si de finantare
- Intreprindere: unitate, de care apartin lucratorii pentru indeplinirea sarcinilor lor si care poseda un minim de unitate organizatorica (conducere)
- Conducere centrala: organ de conducere (comitet director, conducere) al organelor centrale directoare a societatii principale

B. Comitetul european al indreptinderii
Definirea conceptelor

- Societate operand la nivel comunitar :
- In principiu cu sediul in tara
 - Daca sediul si centrala se afla inafara comunitatii, in cazul in care exista conducere subordonata pentru intreprinderile si societatile din statele membre, in care opereaza minim 1000 lucratori in statele membre si minim 150 lucratori in minim doua state membre

B. Comitetul european al indreptinderii
Definirea conceptelor

- Concern/grupare de societati operand la nivel comunitar: grupare de societati cu o societate dominanta si societatile subordonate acesteia
- Societate dominanta: detine majoritatea capitalului subscris, detine majoritatea drepturilor de vot sau poate desemna peste jumatate din membrii organului administrativ, de conducere sau de supraveghere a celeilalte societati
- La nivel comunitar: minim 1000 lucratori in comunitate, minim doua societati in dieferite state membre cu minim 150 lucratori

B. Comitetul european al indreptinderii Definirea conceptelor

➤ Conceptul de lucrator:

- Nu exista definitie, trimitere la prevederile juridice nationale (art. 2 alin. 2)
- Perioada de calcul indicativa: 2 ani inainte de depunerea cererii sau de initiativa
- Considerarea angajatilor cu jumatate de norma
- Considerarea angajatilor din pozitii de conducere in functie de dreptul national respectiv

B. Comitetul european al indreptinderii Cai de aplicare

1. Continuarea valabilitatii unor acorduri vechi din 2.9.1996 respectiv din 15.12.1999 cu prioritate fata de legi pentru Marea Britanie si Irlanda de Nord
2. Incheierea unui acord intre conducerea centrala si comisia speciala de negociere privind informarea si consultarea lucratorilor
3. Regula de compensare: crearea unui comitet european al intreprinderii conform legii

B. Comitetul european al indreptinderii
Cai de aplicare: acorduri vechi

- Acordul privind informarea si consultarea transfrontaliera a lucratorilor la momentul intrarii in vigoare a directivei
- Premise
 - efectivitate
 - Fara termen de expirare
 - valabilitate pentru toti lucratorii cu activitate in statele membre

B. Comitetul european al indreptinderii
Cai de aplicare: acord cu comisia speciala de negociere

- Negociere si acord intre conducerea societatii si comisia speciala de negociere
 - Decizie cu majoritate de 2/3, nici o negociere de purtat sau negocieri de incheiat (art. 5 alin. 5)
 - Acord privind stabilirea procedurilor de informare si consultare a lucratorilor in chestiuni transfrontaliere
- Termen de 6 luni pentru inceperea negocierilor

B. Comitetul european al indreptinderii
Cai de aplicare: acord cu comisia speciala de negociere

- **Formarea si componenta comitetului special de negociere**
- **Initiativa prin conducerea centrala sau la cererea scrisa a minim 100 de lucratori**
- **numar: minim 3 maxim 18 membrii (art. 5 alin. 2b)**
- **componenta: cate un membru pentru fiecare stat membru implicat**
- **Selectarea si numirea membrilor conform dreptului national (art. 5 alin. 2a)**

B. Comitetul european al indreptinderii
Cai de aplicare: acord cu comisia speciala de negociere

- Continut minim al acordului (art. 6 alin. 2)
 - Domeniu de aplicabilitate
 - Dupa caz componenta CEI : membrii, repartizarea locurilor, durata mandatului
 - Competentele CEI si procedura de informare si consultare
 - frecventa, durata si locatia sedintelor
 - Mijloace materiale si financiare puse la dispozitie
 - Durata valabilitatii acordului

B. Comitetul european al indreptinderii
Cai de aplicare: acord cu comisia speciala de negociere

➤ Premise

- Pe durata a 6 luni de la depunerea cererii nu se incep negocieri
- In decursul a 3 ani dupa depunerea cererii nu se ajunge la nici un acord
- Hotarare bilaterala privind esuarea negocierilor
- Nu este valabil, daca mai ales comisia de negociere decide cu majoritate de 2/3 sa nu inceapa sau sa nu incheie negocieri (art. 5 alin. 5)

B. Comitetul european al indreptinderii
Cai de aplicare: Comitetul european al indreptinderii
conform legii

➤ Formare si componenta

- Aplicarea prevederilor nationale ale statului membru in care isi are sediul conducerea centrala (art. 7 alin. 2)

➤ Conditii minime ale prevederilor nationale
(Anexa)

- Componenta: minim 3 maxim 31 membrii (din fiecare stat membru implicat)
- Durata mandatului: 4 ani
- competenta: informarea si consultarea pe teme ce privesc societatea operand la nivel comunitar sau minim doua intreprinderi in state membre diferite

B. Comitetul european al indreptinderii
Cai de aplicare: Comitetul european al indreptinderii
conform legii

- **Competente si drepturi de co-participare**
 - Informare, consultare si dezbateri despre situatia de baza economica, financiara si de personal si perspectivele indicate de conducerea centrala o data pe an
 - Informare, consultare si dezbateri suplimentare despre situatii exceptionale, care au consecinte considerabile asupra intereselor lucratorilor

B. Comitetul european al indreptinderii
Stare de fapt

- Directiva se refera in prima instanta la acordurile voluntare/libere in societati
- Buna consultanta oferita societatilor pentru ca acestea sa inchieie acorduri voluntare/libere la timp, care le asigura flexibilitatea necesara

C. Reglementari de drept comunitar privind dreptul national colectiv al muncii

- I. Baze juridice
- II. Participarea reprezentantilor lucratorilor la nivel de supra – intreprindere, de contract colectiv si de intreprindere

C. Reglementari de drept comunitar privind dreptul national
colectiv al muncii
Baze juridice

- Art. 137 TCE decizia privind informarea si consultarea
lucratorilor
- Art. 137 alin. 2 TCE unanimitate privind reprezentarea si
perceptia colectiva a intereselor angajatorilor si
lucratorilor, incl. co-decizie
- Directive ce reglementeaza participarea lucratorilor
 - Protectia muncii si a sanatatii 89/391/CE
 - Disponibilizari in masa 98/59/CE
 - Transfer de intreprindere 2001/23/CE
 - Informare si consultare 2002/114/CE

C. Reglementari de drept comunitar privind dreptul national
colectiv al muncii

Participarea la nivel de supra- intreprindere

- Declaratii de intentie/ stabilirea obiectivelor, fara obligatii concrete (de ex. directiva privind timpul de lucru 93/104/CE)
- Consultarea partenerilor sociali de catre statele membre, fara stabilirea unei proceduri precise

C. Reglementari de drept comunitar privind dreptul national colectiv al muncii

Clauze de deschidere pentru contracte colective

- Aplicarea directivelor prin reglementari de contract colectiv, stabilesc in principiu in statele membre, despre cand si daca se intampla aceasta
- exceptie: directiva cu privire la timpul de lucru 93/104/CE: reglementari de exceptie de la directiva prin reglementari de contract colectiv sau prin alte acorduri prevazute la modul general

C. Reglementari de drept comunitar privind dreptul national colectiv al muncii

Participare la nivel de intreprindere

- Declaratii de intentie, fara drepturi sau obligatii concrete
- Informarea lucratorilor si a reprezentantilor lor
- Informare si consultare
 1. Directiva privind licentierile in masa 98/59/CE
 2. Directiva privind transferul intreprinderii 2001/23/CE
 3. Directiva privind informarea si cosultarea 2002/14/CE

C. Reglementari de drept comunitar privind dreptul national colectiv al muncii

Participare la nivel de intreprindere

Directiva privind informarea si consultarea

- Obligativitatea statelor membre de a adopta reglementari pentru respectarea dreptului de informare si consultare a lucraritorilor
- Nu exista obligativitate de a infiinta o reprezentare a lucraritorilor
- Domeniu de aplicabilitate: intreprinderi cu minim 50 (20) lucraritori, indiferent de raspandire europeana

C. Reglementari de drept comunitar privind dreptul national colectiv al muncii

Participare la nivel de intreprindere

Directiva privind informarea si consultarea

➤ Continutul informarii si consultarii

- Cea mai recenta si predictibila dezvoltare a societatii
- Situatiia si dezvoltarea ocuparii
- Schimbare marcanta a organizarii muncii

➤ Aplicare si sanctiuni

- Obligativitatea statelor membre de a pregati proceduri administrative si juridice
- Sanctiuni efective, adaptate si de avertizare/intimidare

D. Participarea lucratorilor in Societatea europeana pe actiuni

- I. Origini si dezvoltare
- II. Ordonanta si directive privind Societatea europeana pe actiuni
- III. Informarea si consultarea
- IV. Co decizie in organul de administrare si supraveghere

D. Societatea europeana pe actiuni Origini si dezvoltare

- Propunerea Comisiei 1970/1975
- Propunerea Comisiei 1989/1991
- Implicarea unei grupe de experti 1996/1997, asa numitul raport Davignon
- Regulamentul CE Nr. 2157/2001 al Consiliului din 8.10.2001 privind statutul Societatii europene pe actiuni
- Directiva 2001/86/CE a Consiliului din 8.10.2001 pentru completarea statutului Societatii Europene pe actiuni privind participarea lucratorilor

D. Societatea europeana pe actiuni Regulament si directiva

- Regulamentul reglementeaza statutul si premisele infiintarii unei Societati europene pe actiuni
- Directiva reglementeaza informarea si consultarea lucratorilor pentru toate Societatile europene
- Principiul subsidiaritatii: se bazeaza pe acordurile libere ale societatilor cu reprezentantii lucratorilor

D. Societatea europeana pe actiuni Regulament si directiva

- Domeniu de aplicabilitate a directivei: Societatile europene pe actiuni (art. 2 REG)
 - Fuziunea societatilor pe actiuni
 - Infiintarea unui Holding de Societati europene prin societati pe actiuni (SA) sau societati cu raspundere limitata (SRL)
 - Infiintarea unei societati fiica europeana prin alte societati
- Premisa: minim doua sunt supuse dreptului a doua state membre
- Transformarea unei societati pe actiuni intr-o societate europeana pe actiuni

D. Societatea europeana pe actiuni
Regulament si directiva: Raportul cu alte reglementari

- Principiu: fara consecinte automate pe alte structuri de reprezentare (preambul nr. 15)
- Statele membre pot asigura perenitatea structurilor nationale ale reprezentantelor lucratorilor (art. 13 alin. 4)
- Exceptii:
 - Fara aplicare a directivei CEI si a legilor de implementare nationale la SA Europeana, daca comisia de negociere negociaza cu privire la participarea lucratorilor (preambul nr. 14, art. 13 alin. 1)
 - Fara aplicare a prevederilor nationale privind co decizia (cu exceptia infiintarii unei SA Europene prin transformare)

D. Societatea europeana pe actiuni Informare si consultare

1. Organ de reprezentare convenit

- Prioritar: negocieri intre organul competent al SA Europene si comitetul special de negociere (vezi directiva CEI)
- Acord despre un organ de reprezentare al lucratorilor cu scopul informarii si consultarii inaintea inregistrarii Societatii SA Europene
- Continutul acordului:
 - Componenta organului de reprezentare
 - Drepturi de informare si consultare
 - Co decizie

D. Societatea europeana pe actiuni Informare si consultare

2. Organ de reprezentare prevazut in lege
- Regula de compensare a statului membru, in care isi are sediul Societatea Europeana SA, daca nu se incheie un acord in decursul a 6 luni (art. 5 alin. 2)
 - Obligativitatea statelor membre de a crea reguli de compensare (art. 7 alin. 1)
 - Continutul minim al regulii de compensare (vezi directiva CEI:
 - Selectarea si componenta organului de reprezentare
 - Dreptul anual de informare si consultare
 - Dreptul special de informare

D. Societatea europeana pe actiuni
Informare si consultare

- Competente/ drepturi ale organului de reprezentare
 - Probleme ale SA Europene si a societatilor ei fiice, care depasesc nivelul statului membru
 - Transmiterea ordinii de zi a tuturor sedintelor organului de administrare sau supraveghere
 - Documentele pentru adunarea generala a actionarilor
 - Dreptul la intalnirea cu organul competent al Societatii europene SA in caz de dezacord

D. Societatea europeana pe actiuni
Codecizie in organul de administrare si supraveghere

- Reglementarea codeciziei in acordul privind infiintarea unui organ de reprezentare
- Continutul acordului :
 - Numarul membrilor organului de administrare si supraveghere
 - Procedura de selectie sau de numire
 - Drepturile membrilor
- Nivel negociat de codecizie
 - Cel mai ridicat nivel de codecizie: majoritate absoluta
 - Reducerea drepturilor de codecizie: majoritate de 2/3
- Regula de compensare, daca nu se ajunge la un acord

D. Societatea europeana pe actiuni

Codecizie in organul de administrare si supraveghere

- Premisa pentru regula de compensare in functie de forma de infiintare:
 - Transformare: pana acum codecizie
 - Fuzionare: pana acum 25 % din lucratori in societatea cu codecizie; statele membre pot prevedea ca regula de compensare sa nu fie aplicabila in cazul fuziunii. Inregistrarea in acel stat membru nu este posibila decat cand societatile se pun de acord de buna voie despre codecizie.
 - Infiintarea unui Holding european SA: 50 % din lucratori pana la acel moment in societate cu codecizie
- Nivel de codecizie:
 - In principiu cel mai ridicat nivel de codecizie
 - Modificare: mentinerea nivelului de codecizie
- La formele diferite de codecizie, hotararea comitetului special de negociere, privind codecizia, in caz contrar a statelor membre

D. Societatea europeana pe actiuni
Codecizie in organul de administrare si supraveghere

➤ Continutul regulii de compesare

- Decizia organului de reprezentare privind repartizarea proportionala a locurilor in organul de administrare sau supraveghere
- Decizia organului de reprezentare despre felul recomandarii sau respingerii membrilor organului de catre lucratori

D. Societatea europeana pe actiuni
Stare de fapt

- Nu exista model unitar al participarii lucratorilor in Europa
- Diferite posibilitati ale partenerilor de negociere si a statelor membre